

{artsexylightbox}

Комплекс пећинског манастира налазо се у једној поткапини источне падине брега Градина, испод окомитих стена на којима стоје бедеми подграђа. Захваљујући откривеним записима на стени, као и сећањима дубровачког трговца Николе Бошковића, која су забележена почетком XVIII века, дошло се до поузданог сазнања да се овде налазио манастир посвећен арханђелу Михаилу. Манастирска црква, веома скромних димензија, била је делом подвучена под свод пећине и оријентисана у правцу север-југ. Услед одроњавања стене на којој је била подигнута, од цркве је остао очуван само западни зид с једним прислоњеним луком, почетак олтарске апсиде на северној и део зида на јужној страни, где је вероватно био улаз. На стени изнад овог зида постоје усечени трагови деформисаног полуобличастог свода, а на вертикалним површинама стена с јужне и западне стране запајају се дубоко усечени жлебови, који су несумњиво служили за ослањање једносливне кровне конструкције. Сама црква је била живописана, о чему сведочи мноштво фрмганата фресака откривени у шуту. Са спољне стране јужног зида, поред поред неколико малих фрагмената фреско-малтера, на грубој површини зидне масе донедавно се уочавао цртеж једног светитеља - ратника, висине око 1,50m, који је био рађен једноставним потезима бледомрке боје. Уза саму цркву, на литици стене, постојала је још једна фреска, сада уништена, на којој је највероватније био насликан арханђеол Михаило.

Читав простор поткапине северно од храма био је затворен бондручном конструкцијом и пеграђен на више просторија. Судаћи по траговима греда међуспратних конструкција, од којих је једна сачувана у свом некадашњем положају, ова грађевина у поткапини, односно у пећини, поред приземља имала је три спрата. У њеном приземном делу налазила се цистерна са зидовима обложеним црвеним непропустљивим малтером, а нешто дање постојало је и мање складиште жита.

Према резултатима досадашњих истраживања, настанак пећинског манастира Арханђела Михаила датује се у другу половину XII века. Постоји претпоставка да је у овој пећини био заточен Стефан Немања у време када се сукобио са браћом, и да је његово срећно избављење могло да буде повод за оснивање манастира. С много више извесности могло би се закључити да је у овом манастиру, у освит XIII века, живео и радио старац Симеон, и да је управо ту настало познато Вуканово јеванђеље.

Разарање и нестанак града Раса изгледа да нису битно утицали на судбину манастира. Своје прво веће пустошење доживео је, изгледа, тек у време турских освајања. О једној од обнова у XVI веку сведоче остаци зидова који су откривени изнад рушевина цистерне и житнице. О коначном уништењу манастира Арханђела Михаила нема сигурних података. Осамдесетих година XVII века крај његових рушевина прошао је дубровчанин Никола Бошковић, који је у својима сећањима забележио да се на сат и по хода од Сопоћана „види укопана под једним брдом црква Св. Михаила са својим манастирима, скоро потпуно порушена“.

Фото галерија (2010, 2011.)

{yoogallery src=[/images/Pecinski] width=[84] height=[84]}

Приредио: Миломир Рашковић

Фото: [Бојан Миловић](#) , [Миломир Рашковић](#) , [Марков Игор](#) .